

Krigsstat, men den vil blive at udrede til hvad der er anført til extraordinære Udgivter, fordi der dengang Cultusministeriet maatte afgive sit Budgets Forslag, ikke kunde forudsees nogen ny Krigsstat eller idetmindste ikke have nogen rimelig Formodning derom. Jeg vil her, skøndt paa et mindre passende Punkt, indskyde den almindelige Bemærkning, at saa meget liberal som Finantsministeren end her har vist sig, laa det dog i Sagens Natur, at det maatte kræves, at de specielle Ministeriers Budgetter skulde indtil en vis Grad være afsluttede, medens han selv i det Enkelte endnu kunde arbejde paa sit Budget og paa det hele Budget, som skulde samles i hans Ministerium. Der ere altsaa enkelte Punkter, hvor der allerede ville være foregaaet smaa Forandringer ved Foranstaltninger og Tildragelser, som ere senere end den Periode, hvori Budgetforslaget er afgivet. Hvad nu angaaer disse særlige Instituter, skal jeg ikke her gaae ind paa at undersøge Bestaaenheden af den Eiendomsret, som for dem gjøres gjældende; jeg troer, at der i visse Maader er holdt fast paa denne Eiendomsret og Udskillelsen af de enkelte Instituter, medens man dog ofte har hjulpet sig ved at tage fra det ene Institut til det andet, naar det ikke vilde gaae, og det er tildeels det, som frembringer den Forvikling, som gjør enkelte Punkter af Budgettet uklare. Om den polytechniske Lærestiftelse vil jeg opsætte at udtale mig, og ligeledes om Sorø Academie er det bedst jeg tager Ordet senere. Ved det lærde Skolevæsen forberedes Foranstaltninger, som ville have en ikke aldeles ubetydelig Indflydelse paa det fremtidige Budget.

Jeg skal nu gaae over til et Par af de specielle Bemærkninger, som bleve anførte af den ærede Folkethingmand for Holbek Amts 2det District (Tscherning). Han sagde nemlig, at han ønskede at spørge Cultusministeren om han vilde virke derhen, at navnlig Universitetet gik ud paa at udbrede almindelig Uddannelse, og ikke paa væsentlig at danne Candidater for Embederne. Jeg maa dertil svare, at jeg troer, at Universitetet i lang Tid altid i vorende Grad har udvidet sit Arbejde for den almindelige Bidskabelighed, som, naar man vil see

paa det Ydre, har sit Udtryk i det saakaldte philosophiske Facultet, hvorunder Alt er henført, som ikke har en Undervisning sigtende til Dannelse for et specielt Fag. Men jeg maa dernæst fremhæve, at Afgjørelsen af denne Sag ingenlunde tilkommer alene eller i nogen fortrinlig Grad Cultusministeriet; thi hvad angaaer de specielle Faculteter, navnlig de to, som plede at stilles først, det theologiske og det juridiske, da er deres Opgave givet dem af den hele Statsorganisation, som Cultusministeriet ikke skal give sig af med. Det theologiske Facultet skal ved Siden af at arbejde for den theologiske Videnskabelighed tillige sørge for, at Kirken kan faae saadanne Embedsmænd, som den efter dens Organisation til enhver Tid trænger til, og det juridiske, eller, som det nu kaldes og for Fremtiden skal være, det retsvidenskabelige og statsvidenskabelige Facultet maa sørge for at tilvejebringe de Dannelsesmidler, som Statsorganisationen behøver. Det er et Punkt, som just i det forløbne Aar har været under Forhandling, hvilket Formaal og hvilke Duffer de enkelte Ministerier havde med Hensyn til Dannelsen af de Embedsmænd, som skulle modtage deres Uddannelse gennem dette Facultet, og navnlig ved den saakaldte statsvidenskabelige Afdeling deraf. Forøvrigt er det klart, at den statsvidenskabelige Afdeling ikke saameget directe gaaer ud paa Dannelsen af bestemte Embedsmænd som paa en almindelig Dannelse, der ogsaa i mange private Forhold kan komme Landet og Folket tilgode. Med Hensyn til det tredje Facultet, det medicinske er det jo bekendt, at de, som have studeret i dette Facultet, kun for den allermindste Deel indtræde i Statstjenesten som offentlig ansatte Lærere, hvorimod de Fleste ere private praktiserende Læger. Det er altsaa forsaavidt en fri Industri, de drive; Universitetet meddeler dem dertil sin Dannelse og den lokker dem ikke ved Udsigt til, at de Alle skulle blive Embedsmænd. Det er ganske vist, at vi i dette Dieblif have baade gennem Universitetsdannelsen og udenfor denne et altsfor stort Antal Embedsaspiranter (Hør!); for stort, ikke blot naar man reducerer Embedernes Antal, men meget for stort, desto værre, endog i Forhold til de Embeder, som bestaae; men det er en Sag,